

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΜΑΪΟΥ- ΙΟΥΝΙΟΥ
ΘΕΜΑΤΑ

A. Κείμενο: « Ιθάκη » Κ.Π. Καβάφης

B. Παρατηρήσεις

- 1 Σε ποια κατηγορία ποιημάτων του Καβάφης ανήκει η Ιθάκη και από ποιον μέθο εμπνέεται ο ποιητής; (Μονάδες: 5)
- 2 Ο ποιητής χρησιμοποιεί στο ποίημα το β' ενικό πρόσωπο: α) Σε ποιόν νομίζετε ότι απευθύνεται; β) Τι πετυχαίνει με αυτό τον εκφραστικό τρόπο; (Μονάδες: 20)
- 3 Το μήνυμα της Ιθάκης είναι αισιόδοξο. Να επαληθεύσετε την παραπάνω κρίση, αφού πρώτα εξηγήσετε τι συμβολίζει η Ιθάκη του ποιήματος. (Μονάδες: 20)
- 4 Στη δεύτερη στροφή (στιχ. 13-23) ο ποιητής παρουσιάζει διάφορα θέλγητρα του ταξιδιού για την Ιθάκη. α) Ποια είναι αυτά; β) Σε ποια ο ποιητής επιμένει ιδιαίτερα; γ) Πως θα μπορούσαν τα συγκεκριμένα θέλγητρα να επηρεάσουν τον ταξιδιώτη; (Μονάδες: 25)
- 5 Να συγκρίνετε το ποίημα Ιθάκη του Καβάφης με το ποίημα του Ρωμαίου Πετρώνιου Exhortatio ad Ulysssem (Προτροπή στον Οδυσσέα) και να βρείτε τις ομοιότητες που υπάρχουν στο ύφος και τη βασική ιδέα. (Μονάδες: 20)

Ιθάκη

Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη,
να εύχεται να 'ναι μακρύς ο δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τους Λαιστρυγόνες* και τους Κύκλωπας,
τον θυμωμένο Ποσειδώνα μη φοβάσαι,
τέτοια στον δρόμο σου ποτέ σου δεν θα βρεις,
αν μόν' η σκέψις σου υψηλή, αν εκλεκτή
συγκίνησις το πνεύμα και το σώμα σου αγγίζει.
Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας,
τον άγριο Ποσειδώνα δεν θα συναντήσεις,
αν δεν τους κουβανείς* μες στην ψυχή σου,
αν η ψυχή σου δεν τους σπίνει εμπρός σου.

Να εύχεται να 'ναι μακρύς ο δρόμος.
Πολλά τα καλοκαιρινά πρωιά να είναι
που με τι ευχαρίστηση, με τι χαρά
θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτοϊδωμένους·
να σταματήσεις σ' εμπορεία Φοινικικά,
και τες καλές πραγμάτειες ν' αποκτήσεις,
σεντέφια* και κοράλλια, κεχρμπάρια κι έβενους,*

και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής,
όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά·
σε πόλεις Αιγυπτιακές πολλές να πας,
να μάθεις και να μάθεις απ' τους σπουδασμένους.

— Πάντα στον νου σου να 'χεις την Ιθάκη.
— Το φθάσιμον εκεί είν' ο προορισμός σου.
— Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου.
— Καλύτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει
και γέρας πια ν' αράξεις στο νησί,
πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο,
μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη.

Η Ιθάκη σ' έδωσε τ' ωραίο ταξίδι.
Χωρίς αυτήν δεν θα 'βγαίνες στον δρόμο.
Αλλά δεν έχει να σε δώσει πια.
Κι αν πτωχική την βρεις, η Ιθάκη δεν σε γέλασε.
'Ετσι σοφός που έγινες, με τόση πείρα,
ήδη θα το κατάλαβες οι Ιθάκες τι σημαίνουν.

Πετρώνιος, «Exhortatio ad Ulysses»

*Άσε τη χώρα σου και γύρισε παράλια ξένα,
ω νεανία! Πραγμάτων πιο επικίνδυνων σειρά σε περιμένει.*

*Στα βάσανα μην υποκύψεις,
τον Δούναβη του απόμακρου τις όχθες να γνωρίσεις.
Τον καγερό Βοριά, τα ειρηνικά βασίλεια της Αιγύπτου·
τις χώρες που τον 'Ηλιο βλέπουν ν' ανατέλλει,
και εκείνες που τον βλέπουνε να γέρνει.
Παλύπειρος να φτάσεις, Οδυσσέα, σε τόπους άλλους.*

Καλή επιτυχία!